

Jane
Austenová

Catherine
Austenová
Hubbacková

Mladší sestra

Díl III.

Nakladatelství
ČAS

prál s vámi hovořit, aniž by nám naslouchal někdo další. Mohla byste mě prosím nyní vyslechnout?“

Ta prosba ji trochu překvapila, ale svolila. Opřel se o přílehlou zeď a začal hovořit:

„Víte, že jsem tu cestu před pár dny podnikl kvůli vám?“

„Opravdu?“

„A teď vám povím proč. Jen mne prosím nepřerušujte, to mi vždy vezme všechnu kuráž. O slečně Carrové už asi víte, že ji nemám rád, ale zřejmě jste netušila, jak málo jí věřím. Právě ona totiž roznesla dost nepěkné věci o vás a lady Fanny Allstonové a o důvodech, proč si vás lady nevzala k sobě coby guvernanktu. Nic z toho jsem jí nevěřil, proto se na mne nemusíte tak kabonit... Rozhodl jsem se tedy odjet k lady Fanny a přimět ji, aby vše popřela. Co vy na to?“

„Tak proto jste jel k lady Fanny?“ zvolala Emma.

„A mohu se zeptat, kdo vám dal právo zasahovat v mé záležitosti?“

„Byla to má povinnost, slečno Watsonová, právo muže chránit ženu, která nemá zastání a jejíž čest je ohrožena. Z doslechu vím, že vás slečna Carrová před mou sestrou pomluvila. Odvolávala se na to, že vše ví od své sestřenice, a proto jsem onu sestřenici přiměl, aby prozradila původce těch urážek, a dostal se tak až k podlé a závistivé slečně Jenkinsové. Přinutil jsem ji, aby s hanbou odvolala vše, čím pošpinila čest té, o jejíž nevině jsem byl přesvědčen. Nezlobíte se pro to na mne, slečno Watsonová?“ Hlas mu zjihl, jako by lord pozbyl energičnosti a stal se opět sám sebou.

„Těžko říci,“ odpověděla váhavě. „Povězte mi: jak o mně Lady Fanny smýšlí teď?“

„Je přesvědčena, že se nechala zavést sprostými pomlouvači, a přála si, abych využil veškerého vlivu, který snad na vás mám, a pomohl jí obnovit vaše dřívější ujednání.“

„Což jste jí asi přislíbil, a proto mi to teď celé vyprávíte,“ doplnila jej. Z jejího hlasu zaznívala jistá rozvernost, která mu dodávala sebejistoty.

„Vy mi to tedy nemáte za zlé?“ optal se tázavě.

„Zřejmě ne. Do jisté míry záleží i na tom, co vás k tomu vedlo. Ale celkem vzato, jsem blízka tomu, vám odpustit.“

„Tisíceré díky. Ale pokud mi odpustíte, podejte mi na to svou ruku!“

S úsměvem k němu vztáhla jeden prst a podotkla, že celá ruka tak najednou je až příliš. On ji ale neposlechl, chytil ji za ruku, stiskl ji v té své a pozvedl ke rtům, ještě než se stihla vymanit z toho nečekaného zajetí. Pak sebral veškerou odvalu, a pohnut k výmluvnosti emocemi, jež hovorným mužům slova spíše slova berou, pronesl:

„Podnikl jsem to celé pro vaši ruku, abych si na ni mohl činit nárok. Proto jsem cestoval, hovořil s cizími lidmi, dohadoval se s nimi a přemlouval je. Nemohl jsem snést, aby někdo takto špinil neposkvřenou čest té, kterou tolik miluji. Má drahá Emmo, vy, jež jste tak dobrá a laskavá, mohla byste mne také milovat?“

„Prosím, přestaňte, lorde Osborne,“ oslovila ho velmi vážně. „Takový hovor není hodný ani vašeho, ani mého postavení. Jsem vám zavázána za takovou snahu v mé záležitosti, a tak to prosím nechte slovy, jež nikdy neměla být vyřčena. Pusťte mne prosím!“

Stál před ní a nechtěl jí nechat jít. Tlumeným, hlubokým hlasem hovořil dál.

„Asi jste mi dost dobře nerozuměla, slečno Watsonová, jinak byste tak nemluvila. Nemám snad jako každý druhý právo milovat to, co je krásné a vyniká nad jiné? Jsem-li sám nezajímavý a neohrabaný, uráží snad druhé má láska? A vy, copak si nezasloužíte být milována, obdivována a zbožňována každým mužem, který je vám nablízku? Nemáte snad vše, čeho je mi zapotřebí, vše, co by zdobilo titul i mnohem vyšší, než je ten můj? Nejste ve skutečnosti bohatší než já? A pakliže ničím z vašich předností nedisponuji, nesmím snad proto tyto vlastnosti obdivovat a milovat? Nesmím nabídnout titul té, o níž vím, že by jí tak slušel? Má šlechtická koruna je vaše, budete-li ji chtít. Má ruka, jmění, titul, vše... Dejte mi prosím svou odpověď!“

Než však Emma mohla vůbec promluvit a trochu si uspořádat myšlenky, vyděsil je oba výkřik v tanečním sále. Hudba ustala a náhle se všude rozhostilo ticho, které děsivě kontrastovalo s tím, co mu předcházelo. Po chvíli se sál tiše rozšuměl, jako by se tisíc šepotů slévalo v jeden, jenž stále sílil a mohutněl.

Také Emmu výkřik vyděsil a nyní zde zaraženě stála, srdce jí bušilo a přerývavě dýchala.

„Co se mohlo stát?“ zeptal se. „Půjdu a podívám se. Posadte se a neznepokojujte se.“

Byla mu skutečně velmi vděčna, že se může posadit, neboť již nedokázala stát. Poodešel jen pár kroků, když se střetl se sirem Williamem.

„Proboha, Osborne, pojdte sem a pošlete všechny pryč. Vaše sestra téměř omdlela a já do toho stavu nemám z celé té hrůzy daleko.“

„Co se to tam proboha děje?“ zvolal lord Osborne, velmi znepokojený naléhavostí v hlase i pohledu svého švagra.

„Z Walesu přišla zpráva, že Howard je mrtev,“ oznámil mu sir William. „Zabil se pádem z koně, když se projížděl v horách, a Rosa to bohužel nečekaně zaslechla.“

„Howard se zabil?! Dobrotivé nebe!“ Instinktivně se otočil k místu, kde seděla Emma, ale sir William jej nedočkavě popadl za loket a spěchal s ním pryč, aniž se vůbec dozvěděl, že Emma jim je nablízku.

Emma zde zůstala sama se svými pocity a ani si neuvědomovala to, co se během následující hodiny či dvou odehrálo. Nedokázala se pohnout ani přemýšlet, nebyla schopna cokoliv vnímat. V uších jí stále znovu rezonoval onen překotný šepot, zvuk tlumených hlasů, zrychlených kroků a otáčejících se kol a ticho, do něhož se po chvíli opět vše ponořilo. Těžko říci, jak dlouho zde takto seděla, vydešená k smrti. Vnímala jedinou myšlenku: je mrtev. To přece není možné – a přesto je to pravda. Třesouc se hrůzou znovu přestala vnímat vše okolo a zavřela oči před oslnujícími světly a křiklavými květy, které jako by se jejím pohledům vysmívaly.

Právě když se začínala vzpamatovávat, ač stále neschopna pohybu, uslyšela hlas sira Williama:

„Kde je Emma? Osborne, neviděl jste ji? V tanečním sále není.“

„Byla se mnou v zimní zahradě,“ odvětil jeho společník.

„Nebesa! Pak musela vše vyslechnout!“ zvolal sir William a rozběhl se tím směrem, když zahlédl záhyb jejích bílých šatů. Znepokojeně se na ni zadíval.

Její bledá tvář i celkové vzezření neprodleně prozradily, že ví o všem. Vynasnažila se ale potlačit své pocity, jimiž

se téměř zalykala, a pokusila se vstát a udělat pár kroků. Sotva byla té námahy schopna, jak se třásla, ale přece jí ta snaha trochu prospěla. Sir William ji soucitně sledoval, beze slova jí nabídl rámě a odváděl ji pryč. Lord Osborne ho vyděšeně následoval a jeho pohled vypovídal o nepopsatelném zármutku.

„Mohu být nějak nápomocna lady Gordonové?“ dotázala se Emma, jejíž vyprahlé a rozechvělé rty jen s vypětím všech sil formulovaly slova.

„Lady Gordonová je v rámci možností v pořádku a již ulehla,“ odpověděl. „Myslím, že by vám prospělo totéž. Je šokující, že se o vás za tu dobu nikdo nepostaral. Zdáte se být velmi vyčerpaná a unavená.“

Emma ráda uposlechla jeho doporučení a snažila se usnout, ale marně. Jakmile se o to pokusila, hlavou se jí rozběhly hrůzostrašné představy, a tak nakonec raději vstala a otevřela okno, aby se nadýchala čerstvého vzduchu.

Měsíc byl vysoko na nebi, avšak zvolna bledl ve stále jasnějším světle vycházejícího slunce. Povětrí bylo klidné, jen vánek mírně pofukoval a občas bylo možné zaslechnout cvrlikání ranních ptáků na nedalekých stromech. Jindy stále zaměstnaní obyvatelé nedalekého domku pro služebnictvo stále dřímali. V hlubokém tichu před úsvitem k jejímu sluchu zcela zřetelně doléhalo volání vysoké z parku, vzdálenější bučení dobytka i zurčící potok z údolí.

Vše se zdálo být tak krásné, klidné a pokojné... Skrývá se snad za vším nějaká bolest, neštěstí a zklamání? Jak ve-sele a bezstarostně začínal včerejšek, a jak smutný je jeho závěr! Tak se to tedy má s pozemskými radostmi. Takové to tedy je a zřejmě i má být. Štěstí se jí navzdý vzdánilo. Ne-

čekala, že by se s ním ještě kdy mohla shledat. Rozprostírala se před ní jednotvárná, tísnivá budoucnost bez útěchy lásky, domova či naděje. Její city byly zmařeny, ještě než je stihla vůbec projevit. A pokud bylo v jejích schopnostech se kdy naučit odevzdanosti, pak to bylo to nejlepší, nač se mohla do budoucna těšit.

Rozplakala se a znovu se vrátila na lůžko, kde plačíc usnula. Vzbudila se až pozdě následujícího dne.

Když sešla dolů, byla pochopitelně bledá a vypadala zbledovaně. Byla si toho dobře vědoma, a proto by byla raději zůstala ve svém pokoji. Obávala se však, že by to působilo ještě podezřeleji než její pobledlé líce. Když vstoupila do salonu, s úlevou zde našla pouze sira Williama, neboť lord Osborne již posnídal a odešel kamsi ven. Sir William se zdál být smutný a vážný, avšak na její znepokojené dotazy odpovídal, že se již jeho ženě daří lépe, i když zatím ne natolik dobře, aby se mohla vzdálit ze svého pokoje. Soucitně pohlédl na Emmu se slovy:

„Vy také musíte trpět tím, co se včera seběhlo. A není divu. Taková rána po tom všem rozrušení a po té vši únavě!“

Ret se jí zachvěl.

„Slečno Watsonová, ta cikánka to musela vědět, ještě než jsme ji potkali. Určitě narážela právě na tuto děsivou událost.“

Emma se vynasnažila vypravit ze sebe aspoň jediné slovo.

„Nepochybně.“ Pak se odvážila zeptat: „A jak se vám ta zpráva donesla?“

Uslyšela, že s ní podle všeho přišel jeden z hostů, jehož bratranec, bratr či jakýsi přítel, se právě vrátil z Walesu a dozvěděl se to ještě před svým odjezdem z Denbighshiru. A dotyčný džentlmen to náhodou zmínil v doslechu lady Gordonové. Ta byla právě ze vši té únavy, rozrušení a horka v tanečním sále velmi nervózní a rozčilená, a když vyslechla informaci, s níž utichl tanec v sále, dostala silný záchvat hysterie a byla nucena se vzdálit.

„A má překotná snaha podle všeho neprospěla ani vám, slečno Watsonová,“ dodal sir William. „Opravdu jsem netušil, že jste nablízku, když jsem se střetl s Osbornem a hovořil jsem s přesvědčením, že tím jistě nerozruším nikoho slabších nervů, než jsou ty jeho.“

„I lorda Osborna to ale muselo velmi šokovat,“ podotkla Emma.

„Ano, také je to pro něho citlivé téma, ale nebyl by to on, kdyby se nechal ovládat svými city. Muselo se dotknout všech, kdo znali Howarda... Seběhlo se to tak náhle, vždyť odjel teprve před pár dny. Jak to asi nese jeho sestra!“

Sir William se odmlčel, neboť Emma poodešla, aby u okna skryla své slzy a utajila vzlyky. Brzký příchod jako vždy nastrojené a vesele působící slečny Carrové však výrazně pomohl utišit Emminy pohnuté city, přičemž lord William raději hned odešel. Slečna Carrová popošla blíže k Emmě.

„Dnes je vše tak nepříjemně skleslé! Nechápu, proč by smrt toho muže, jestli je tedy opravdu mrtvý, měla všechny tak rozrušit. Nehoda, která se stala snad sto mil odtud... Rosa leží a po siru Williamovi a lordu Osbornovi není ani vidu, ani slechu. Není to trochu příliš?“

„Doufejme, že se lady Gordonová brzy zotaví,“ odvětila Emma. „Ale není divu, že je indisponována, když uvážíme včerejší dusno a všechnu tu únavu a rozrušení.“

„Už jste snídala, slečno Watsonová?“ dotázala se slečna Carrová.

Emma odvětila, že dosud ne.

„Pojďte tedy se mnou, seženeme si něco k snídani. Nač hladovět? Jakkoliv je smrt pana Howarda šokující, přiznám se, že chuť k jídlu to jednomu nevezme.“

Emma usoudila, že bude nejlepší se nevzpírat, a tak se společně vydaly do jídelny, kde se podávala snídaně. Když vstoupily do místnosti, kterou měla samy pro sebe, zjistily, že zřejmě kvůli všeobecnému zmatku v domě zůstala ležet na stole ranní pošta a nikdo se o ni nepostaral. Slečna Carrová si dopisy okamžitě začala procházet, když náhle zvolala:

„Tady jsou dva nebo tři pro vás, slečno Watsonová. A zájímalo by mě, proč tu žádný není pro mě!“

Emma listy převzala a zběžně je prohlédla, aby věděla, zda je má otevřít zde. Zahlédla jeden od slečny Bridgeové a jeden od Elizabeth... Usoudila, že čtení dopisů by ji mohlo ušetřit tlachání slečny Carrové, a tak rozlomila pečeť na druhém dopisu a začetla se do něj.

Byla v něm živě vylíčena návštěva lorda Osborna a Elizabeth často narážela na to, jaký asi byl cíl jeho cesty a pohnutky, jež ho k tomu vedly. To Emmě připomnělo skutečnost, která jí dosud zcela vypadla z paměti – že se lord včera vyslovil. Nabídka k sňatku, kterou jí učinil, však dosud zůstávala bez odpovědi. Zdálo se být necitelné a kruté, nechávat toho nebohého mladíka v nejistotě, která nako-

nec skončí zklamáním. Neváhala totiž ani trochu v tom, jak mu odpovědět. Nikdy by ho nedokázala vyslyšet ani se přimět k tomu, aby o něm smýšlela jako o příjemném muži. Úvahy o jeho lásce a jejích plánech v tomto směru jí přivedly na mysl ještě jedno: jak se to mezi nimi dvěma bude mít? Odjede on ze zámku, nebo by to měla být spíše ona? Budou spolu i nadále vycházet tak jako dosud, aniž by se trápila? Nebylo by asi příjemné, denně se stýkat s odmítnutým nápadníkem, pokud ovšem není velkorysejší než ostatní zástupci mužského pokolení. Nic totiž muže tak neurazí, jako když žena nesdílí jeho mínění o sobě a zapochybuje o skutečnosti, že by pro ni mohl být tím správným manželem. Ta potupa je tak neomluvitelná, že jen málo mužů dokaže akceptovat, že byli takto zavrženi.

Po krátkém rozvažování Emma dospěla k útěšné myšlence, že by se snad nemusel urazit a zlobit se na ni, až ho obeznámí se svým neměnným rozhodnutím. Nic přece nebrání tomu, aby záhy přesunul svůj zájem jinam.

Chvíli si nechala vše projít hlavou, pak sebrala dopisy a zvedla se k odchodu. Zrak jí přitom padl na razítko a adresu na třetím listu, jehož si doposud nevšimla. S úlekem zjistila, že byl doručen ze severního Walesu – a pokud ji smysly nešálí, pak to je rukopis pana Howarda!

To zjištění jí sebralo téměř všechnu duchapřítomnost a jen stěží zadržela výkřik, deroucí se jí ke rtům. Cítila, že bude lépe uchýlit se někam stranou, nejlépe na čerstvý vzduch. Vyběhla tedy na terasu a dolů po schodech do květinové zahrady lady Gordonové. Tam našla útočiště pod rozrostlým oleandrem, kde se pokusila uklidnit a znovu nabrat dech. S tlukoucím srdcem a uplakanýma očima

rozlomila třesoucími se prsty pečet a zrak jí padl na datum a podpis. Odložila list na kolena, opřela si hlavu a propukla v záchvat pláče, který se marně snažila potlačit.

Ruka, jež psala tyto řádky, již nikdy nestiskne tu její! Již nikdy nebude tlouct srdce, které je diktovalo! Proč se jeho vyznání zpozdilo tak, že to její už nikdy neuslyší a nezaraduje se nad ním? Proč jen? Proč to tak musí být? Proč jen skrýval své city? A jak ji mohl opustit?

Vzala dopis do rukou a zahrnula jej polibky. Pak se jej i přes oslepující slzy pokusila přecíst. Stručně a prostě se v něm vyznával ze své lásky a nabízel jí svou ruku. Kdyby snad souhlasila a stala se ženou nemajetného muže, pak se ze všech sil vynasnaží učinit ji šťastnou.

Už je ale příliš pozdě. Z data bylo zřejmé, že pan Howard dopis napsal skoro před dvěma týdny a svou odpověď nedostal jen kvůli průtahům poštovní mašinerie. Možná Emmu vinil z toho, že se odmlčela a hrdě jím opovrhla. Snad mu prozíravá, leč zároveň slepá láska cosi našeptala, takže žárlil na vášnivý Osbornův cit a obával se, zda se Emma nenechá ovlivnit v lordův prospěch. Možná si právě tak zdůvodňoval její mlčení a trápil se podezíráním, že třeba s Osbornem koketuje, že je chladná a ctižádostivá. Kdyby mu jen mohla vypovědět své pocity! On se však už o nich nikdy nedozví...

Bylo pro ni velkou úlevou, když mohla dát neomezený průchod svému pláči. Teď již nebyl důvod jej potlačovat. Nemusela se bát příkré kritiky či odsuzujících komentářů svých citů. Měla právo truchlit. Ztratila člověka, který ji doopravdy miloval a jehož lásku opětovala. Kdo by jí mohl zazlívát pobledlou tvář a uplakané oči?

V hloubi duše to tak cítila a přinášelo jí to zvláštní útěchu, přestože nebyla s to vše přesně formulovat slovy.

Mnohokrát si dopis přečetla, probrala a zvážila každé slovo, v duchu si tisíckrát prošla důvody, proč zvolil právě ten či onen výraz, podrobně si prostudovala dokonce i adresu, stejně jako obavy či lásku, skryté v každém tahu a dotyku jeho pera – a teprve pak dopis složila a uschovala na hrudi, aby tam zůstal navždy. Věděla, že city, jež chovála k jeho pisateli, se nikdy nezmění. Nikdy nedokáže milovat jiného či vyslyšet jiný návrh. Její osud byl zpečetěn jednou provždy. A ani doživotním celibátem nebude nikdy moct dostatečně uctít památku toho, kterého tak hluboce milovala a tak bolestně ztratila.

KAPITOLA XIII.

Když se Emma trochu sebrala, upravila si vlasy a ochladila tváře u nedaleké studánky, odvážíla se zamířit na zámek. Měla v úmyslu navštívit lady Gordonovou, ačkoliv se ještě nerozhodla, zda jí poví, jak bolestně se jí ta melancholická historie dotýká. S jejím návratem byla již přítelkyně v raním salonu a ležela na pohovce. Emmin příchod vyvolal u všech přítomných všeobecný údiv nad tím, proč a kam se na tak dlouho vzdálila. Dokázala odpovědět jen tolik, že si není vědoma toho, že by byla nějak dlouho pryč a že jen chvíli poseděla v květinové zahradě.

„Je s podivem, že tam tak ráda sedáváte,“ pronesla slečna Carrová. „Mě tam vždy mohou ukousat komáři, kdykoliv se tam jen odvážím.“

Pak se zmoženě obrátila na lenošce a znovu usnula.

Sir William si vážně prohlédl Emminu tvář, načež odvrátil zrak a snad až příliš nápadně se začel do novin, zatímco si Emma přisunula rám k sofa lady Gordonové a zabrała se do vyšívání. Upokojovalo ji vědomí, že s každým hlubokým nádechem tiskne ten drahocenný dopis ještě blíže svému rozbolavělému srdci.

Následovalo dlouhé ticho, které přerušil teprve sir William. Konečně odložil noviny a navrhl ženě, zda se nechce projet či projít, aby trochu změnili povětrí, neboť oba potřebují změnu. Souhlasila s vyjíždkou, a tak on spěchal pro kočár a ona se odebrala do šatny. Slečna Carrová se dožadovala, zda by je nemohla doprovodit – a nešlo ji odmítnout, jakkoliv o její společnost nijak zvlášť nestáli. A tak zde Emma zůstala o samotě, jen se smutnými vzpo-

mínkami a bolestnými představami, které nicméně zakrátko vzaly za své příchodem lorda Osborna.

Viděl ostatní odcházet bez Emmy a jeho odhad, že ji zde najde samotnou, byl stejně přirozený jako nezměrná dychtivost, s níž očekával jejich rozhovor, neboť jeho otázka zůstávala stále nezodpovězená, ruka nepřijatá a budoucí štěstí nejisté.

Vzhlédla k němu a její výraz dával najevo, že si je jeho přítomnosti vědoma. To mu dodalo odvahy přijít blíž a přisunout si k ní židli. Pokusil se vzít ji za ruku, ale jeho pokus byl tak váhavý a nemotorný, že si nebyla jista, zda to měl vůbec v úmyslu. Žádné odmítnutí tudíž ani nebylo potřeba. Jen to celé pominula, což mu již samo o sobě zabránilo v onom troufalém aktu dvornosti. V skutku jako by zcela pozbyl kuráže, již předchozího večera tak překypoval. Jeho vřelost a energičnost byly ty tam. Byl znovu sám sebou. Náhle se snažil ještě lopotněji a neobratněji než jindy, zmítán všelikerými pocity, jež by nezvládl vyjádřit ani výřečnější muž. Láska se u něho mísila s žárlivostí, naděje s pochybami, spokojenost s lítostí.

Seděl a několik minut na ni jen tiše hleděl, což Emma považovala za zvláště nepřijemné, až nakonec dospěla k závěru, že zřejmě čeká, až ona promluví jako první. Po dívala se na něj a co nejvyrovnaněji se dotázala, zda má nějaké další zprávy z Walesu.

„Nikoliv!“ vyhrkl. Ta odpověď jej však vyburcovala k jistému úsilí, takže dodal: „Nakolik myslím na tu nešťastnou událost, nedomýšlejte se prosím, že jsem přišel kvůli ní. Chtěl jsem se jen zeptat, požádat vás, vymoci si odpověď

na svou otázku z včerejšího večera. Vždyť každý muž má právo znát v téhle věci odpověď!“

Odmlčela se a pokusila se něco říci, ač ze sebe nejprve nevypravila ani slabiku. Postupně však sebrala odvahu, až mu nakonec vše dořekla již pevným hlasem:

„Lorde Osborne, nemohu vám upřít právo na odpověď, ačkoliv je mi líto, že vás svou odpovědí musím zarmoutit. Nemohu přijmout nabídku, již jste mi učinil, ale vždy budu s vděčností chovat v paměti vaše laskavé smýšlení a váš svobodomyšlný úsudek.“

„O vděčnost jsem nežádal,“ odvětil vyčítavě. „K čemu mi bude? Kromě toho nechápu, čím jsem si váš vděk vysloužil.“

„Velmi laskavě jste o mně smýšlel, pane. Věřil jste v mou nevinu, dokonce jste se vydal očistit mé dobré jméno ve chvíli, kdy ostatní uvažovali a konali velmi odlišně.“

„Ano. Někteří... ti, kteří vás neznali tak dobře... o vás možná smýšleli velmi příkře. Já jsem však, Emmo, drahá, krásná Emmo, věděl, že *vy* byste nedokázala lhát. Miloval jsem vás vždy tak vroucně jako dosud nikdy žádnou ženu. Je velmi kruté, že mne nemůžete mít ráda.“

„Opravdu nemohu, pane,“ odvětila a její oči se zalily slzami. „V mém srdci již není lásky pro nikoho, mé srdce je...“ Náhle se odmlčela.

Pozorně se na ni podíval a pak řekl:

„Měla jste tedy Howarda *opravdu* ráda.“

Ve chvíli hrdě zvedla zrak, ale v lordově pohledu i hlase nenacházela nic urážlivého. V citovém pohnutí zvolala:

„Ano, *opravdu* jsem ho milovala. Jak bych mohla vyslyšet vaši nabídku?“

Schválně odhlédl stranou, vzal jednu z jejích jehel a zabodával ji do rohu výšivky s takovou razancí, že se záhy zlomila. Pak ji soucitně oslovil:

„Nebohý Howard. Nedožil se toho, aby uslyšel tato slova!“

V tom nečekaném doznání bylo cosi, co zcela přemohlo Emmino hrdinství. Natolik se lišilo od všeho, co čekala! Zakryla si tvář a rozplakala se.

Seděl zde a díval se na ni. Po chvíli pronesl:

„Neplačte, slečno Watsonová, zapřísahám vás, neplačte. Jsem z toho tak nesvůj... Našeho nebohého přítele je mi ale upřímně líto, a to tím spíš, že vás sám tolik miluji. Uvědomuji si, co vše ztratil, a zároveň je mi velmi líto i vás. Nepochybně jste to hluboce pocítila – chci říci, byla to tak děsivě nečekaná smrt...“

Emmě vzlyky bránily cokoliv říct, ale pokusila se potlačit pláč.

„Věděla jste, že vás miloval?“ zeptal se lord Osborne náhle.

„Do dnešního rána ne,“ pronesla v odpověď, sotva si vědoma toho, co říká.

Opět se na drahnou chvíli odmlčel, avšak závěrem rozhodně řekl:

„Pakliže jsou vaše city takové, pak nemohu očekávat, že mou nabídku vyslechnete, a nebudu vás již více mučit. Pamatujte však, že na světě nemáte upřímnějšího přítele než mne. Nikdo neudělá více pro to, aby se vás zastal. Neříkám to proto, abyste mi byla vděčná. Chci vám to ale dokázat, kdykoliv to jen bude možné.“

Vzal ji za ruku, stiskl ji a zadíval se na ni. Chvíli ji tak držel, dokud Emma nestáhla svou ruku zpět. Pak vstal a odešel.

Závěr jejich rozhovoru ji překvapil. Lord Osborne prokázal o tolik více citu a o tolik méně sobectví, než kolik mu jich bylo obyčejně připisováno! Žádná rozhořčenost, zraněná pýcha, hněv či dotčenost z odmítnutí. Jako by více myslel na její zklamání než na to své a její city měl za důležitější než svou náklonnost k ní. Nikdy o něm neměla lepší mínění než teď, když odmítla jeho návrh. Nabyla dojmu, že po boku vhodné ženy, takové, která ocení jeho přednosti, vytříbí jeho vkus a bude ho skutečně milovat, by z něj mohl být velmi dobrý člověk.

Kdyby si zvolil životního partnera alespoň tak šťastně jako jeho sestra, mohl by se velmi pravděpodobně těšit stejnému rodinnému štěstí jako ona. Nelitovala svého rozhodnutí, ale pocítovala lítost nad tím, že milovala tam, kde její láska nemohla být opětována. Kéž by si lord vybral dívku, jejíž srdce je dosud nezadané! Co se však jí týče, ona není tou, která by ho mohla učinit šťastným. Scházela jí energičnost a rozhodnost, které by jeho choť měla mít. Netoužila po tom, někoho řídit, a věděla, že dokáže být šťastná, jen pokud bude muž stejně respektovat jako milovat. Cítila, že by nemohla důvěřovat jeho úsudku a mít v něm oporu.

Když se rodina sešla u večeře, byl tam i lord Osborne a nezdálo se, že by se chystal odjet. V jeho chování nebylo patrné nic, co by v druhých mohlo vyvolat dojem něčeho nepříjemného či co by jim připomínalo minulost. V nevelkém kruhu přítomných se toho daného večera mnoho nenamluvalo. Jejich otřes byl ještě příliš živý, než aby se z něj stačili vzpamatovat. Vždyť lady Gordonovou tolik spojovalo s panem Howardem! Od dětství k němu chovala vý-

jimečný obdiv a viděla v něm dokonalý vzor duchovního, z něhož si druzí mohli brát příklad. S podivem snad bylo pouze to, že se ten vztah vyvíjel z obou stran pouze platonicky a že přes bezpočet možných příležitostí mezi nimi neprobleskl ani náznak zamilovanosti. Těžko říci, jestli byli oba příliš hrdí, či zda její srdce již nevědomky zaplnil sir William Gordon. Je nicméně jisté, že ačkoliv spolu za poslední čtyři roky žertovali, přeli se, byli zajedno či se názorově rozcházeli, nikdy neopustili poklidnou zónu přátelství. A ona mohla dát průchod hlubokému, hořkému žalu nad jeho smrtí, aniž by se v manželově mysli byl jen mihl stín žárlivosti. Vskutku s ní plně soucítil, neboť i on měl pastora velmi rád a upřímně si ho vážil. Vždyť ti dva se sblížili na univerzitě ještě dlouho předtím, než se pan Howard stal lordovým soukromým učitelem.

Fanny Carrová tak byla jediná, koho jako by se nedávné události ani nedotýkaly. Byla však mrzutá kvůli čemusi, co se týkalo jen jí samé, a naštěstí jen mlčela.

Následujícího rána zašla Emma do pokoje své přítelkyně s přáním v tichosti s ní posnídat, zatímco sira Williama poslali dolů, aby pozval ke stolu slečnu Carrovou a svého švagra.

„Ráda bych si s vámi promluvila, drahá přítelkyně,“ podotkla lady Gordonová, „ale opravdu nevím, jak začít. Tedy k té šokující události... Nebohý drahý Howard! Není to smutné?“

Emmě nedokázala odpovědět.

„Však jsem si to myslela,“ řekla lady Gordonová a chápavě se jí zadívala do tváře. „Z nás všech máte jistě největší důvod želeť jeho smrti.“

Emma nadále mlčela, neboť jí selhával hlas.

„Nezlobíte se na mne, že jsem vyslovila to, co jsem dávno tušila?“ hovořila dál Rosa a vzala ji za ruku. „Nechtěla jsem vás uvádět do rozpaků ani vás trápit, jen jsem nemohla neprojevit zájem o to, jak se cítíte. Je tak přirozené, že jste opětovala jeho náklonnost!“

„Věděla jste tedy o jeho lásce...“ vzlykala Emma.

„Nešlo nevidět, co bylo tak očividné.“

Emma mezitím ovládla své emoce natolik, aby jí mohla rozumně vylíčit, co stálo v dopise, který obdržela včerejšího rána. V tom drahém dopise, který jí dvojnásob rmoutil a ještě prohluboval její utrpení.

„Jak smutné,“ podotkla lady Gordonová. „A to bylo skutečně poprvé, kdy vám vyjevil svou náklonnost? Jeho první vyznání? To vám jistě zlomilo srdce. Dokážu si do jisté míry představit, jak jste se asi cítila. A kdyby byl živ, jak byste mu odpověděla?“

„Jak bych odpověděla?“ zvolala Emma. „Jak se můžete ptát, lady Gordonová? Vy víte, co bych mu řekla. Že jeho láska je mi dražší než všechno jmění této země, než všechny šlechtické pocty!“

„Nebohé děvče! Z takového šoku se jen těžko vzpamatujete.“

„Nikdy, nikdy... Nikdy nebudu moci milovat jiného či přestat oplakávat toho, jehož jsem tak smutně ztratila. Čas jen prohloubí mou lítost. Nesmím však myslet jen na sebe, vždyť jak se asi cítí jeho sestra... Drahá lady Gordonová,

jen pomyslete! Kéž bych jí mohla být nablízku, dát jí svou lásku a útěchu!“

„Ubohá žena,“ vzdychla lady Gordonová, „je mi jí tak líto! Měla ho velmi ráda a jiného bratra již nemá.“

KAPITOLA XIV.

Právě v té chvíli se ozvalo tiché zaklepaní na dveře. Lady Gordonová dala svolení vstoupit a v pootevřených dveřích se k jejich úžasu objevil – sám pan Howard!

Ten, jehož oplakávali jako mrtvého, před nimi stál jako člověk z masa a kostí a od pohledu se zdál být naprosto zdrav. Byl bezmála takový, jakého jej znávali, snad jen samou námahou ve tváři červenější... a také vypadal překvapeně z toho, jak nezvykle ho přijali.

„Pane Howarde!“ vydechla lady Gordonová, nevěříc svým očím.

Emma nenacházela slov, neboť ji opanovalo tučet nejrozmanitějších pocitů.

„Nevím, zda nepřicházím nevhod...“ pronesl příchozí s podivem nad podivným přijetím. „Mám se vzdát?“

Než se některá dam zmohla na odpověď, vstoupil do místnosti sir William. Zjevně se právě strojil, neboť se zde ocitl bez kabátu, neuvědomuje si, kam vstupuje. Hned spěchal k panu Howardovi, aby jej v radostném nadšení objal s výkřikem:

„Drahý příteli, nastotisékrát vás zde vítám! Jak jste se sem dostal? Měli jsme za to, že už se s vámi nikdy neshledáme!“

I lady Gordonová povstala a stiskla mu ruce se zvoláním:

„Jaká radost vidět, že jste živ a zdrav! Nedokážete si představit, jak nás zarmoutilo, když jsme se doslechli, že jste mrtev!“